

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

НН інститут історії, права та міжнародних відносин

Кафедра всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання
історичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор НН інституту
Історії, права та міжнародних
відносин

 Подрез Ю.В.

14 вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1.1. Філософія освіти

галузь знань 01 Освіта

спеціальність 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

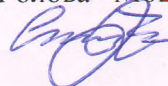
освітньо-професійна програма:

Середня освіта (Біологія, природознавство та здоров'я людини)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту історії, права
та міжнародних відносин
14 вересня 2022 р.

Голова – Моцак С.І. к. пед. н., доцент

Суми – 2022

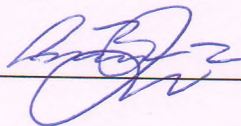
Розробник:

Снегірьов І. О., кандидат філософських наук, доцент кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри всесвітньої історії, міжнародних відносин та методики навчання історичних дисциплін
Протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Моцак С. І., к. пед. н., доцент

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-й		I-й	
Семестр			
2-й			
Лекції			
16 год.			
Практичні, семінарські			
12 год.			
Консультації			
2 год.			
Самостійна робота			
60 год.			
82 год.			
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин – 90			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є формування в магістрантів уявлення про проблемне поле філософії освіти і педагогіки як важливих галузей сучасного знання, у яких реалізується єдність філософського та наукового підходів до освітньої сфери діяльності людини.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Філософія освіти» є глибоке засвоєння магістрантами філософської сутності та змісту системи освіти, розуміння ними її як геному суспільного розвитку, а також – засвоєння програмних проблем і вміле використання здобутих знань в практичній діяльності.

Навчальний курс розкриває суть стратегії освіти і її співвідношення з новою освітньою парадигмою. Розглядаються проблеми диференціації шкільного навчання та його профілізації, а також формування шкільного інноваційного простору в цілому. Окремо звертається увага на розбудову іміджу нової школи та синергетичність розвитку освіти.

Основними формами освоєння курсу є лекційні та семінарські заняття, консультації. Програма курсу передбачає надання студентам базових знань з даного предмету, які надалі використовуватимуться ними при опануванні наступних дисциплін, а також написанні рефератів, курсових та магістерських робіт.

Програма укладена для магістрів, які навчаються за 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. В методичному плані вона розроблена з врахуванням наступності освоєння студентами навчальних дисциплін.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти повинні оволодіти наступними **програмними компетентностями**:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі біологічної, педагогічної та споріднених наук, що передбачає застосування теорій та методів педагогічних наук, предметної галузі біології, проведення наукового дослідження, готовність до інноваційної та дослідницької діяльності; характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу на базовому та профільному рівні середньої освіти закладу загальної середньої та фахової передвищої, професійної (професійно-технічної) освіти.

ЗК 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізовувати свої права та обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, нетерпимості до корупційної поведінки, поважне ставлення до права й закону, володіння достатнім рівнем професійної правосвідомості.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність та мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності.

ЗК 6. Здатність до системного, творчого, критичного мислення, формування наукового світогляду; планувати та реалізувати заходи з організації освітнього процесу.

ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, вдосконалювати й розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень з високим рівнем самостійності, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, бути критичним і самокритичним.

СК 1. Здатність оперувати новітніми концептуальними та методологічними знаннями в галузі освіти та загальних тенденцій розвитку освіти; впроваджувати педагогічні технології.

СК 6. Здатність до наукової комунікації, готовність до участі у наукових заходах різного рівня, здатність представляти результати власного дослідження засобами сучасних цифрових технологій.

СК 10. Здатність до безперервного професійного розвитку і рефлексії.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліни, які мають бути вивчені раніше: «Іноземна мова за професійним спрямуванням», «Методологія та організація наукових досліджень», «Психологія освіти», «Інформаційні технології в освіті». Вивчення дисципліни передбачає дотримання положень Кодексу академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка, затвердженого наказом № 420 від 30 вересня 2019 р.

4. Результати навчання за дисципліною

	Програмні результати навчання
ПРЗ 1.	Знання та розуміння сутності освіти як соціокультурного феномену, шляхи інноваційного розвитку сучасної системи освіти України в умовах реформаційних перетворень.

ПРУ 2.	Уміння здійснювати пошук наукових джерел, які належать до сфери професійної діяльності, у тому числі іноземною мовою, та правильно використовувати їх з дотриманням вимог доброчесності
ПРУ 7.	Уміння проектувати освітній процес, здійснювати інноваційну педагогічну діяльність, проводити апробацію на конференціях, семінарах та впроваджувати в практику.
ПРУ 12.	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні завдання у широких або мультидисциплінарних контекстах.
ПРК 1.	Володіння основами професійної культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.
ПРА 2.	Відповідально ставиться до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів у освітньому процесі та позаурочній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90–100	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок. Оцінка «відмінно» виставляється за повні, систематичні, логічно викладені знання. Студент повинен розуміти суть філософської парадигми кожної історичної епохи, місце в ній конкретних представників філософської думки, коло їх ідей і суть їх внеску в розвиток філософії. Він повинен володіти категоріальним апаратом, навичками логічного доведення, мативласну позицію по суті поставлених питань.
82–89	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками. Оцінка «добре» передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
74–81	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок. Оцінка «добре» передбачає, що, в цілому володіючи матеріалом, студент допускає незначні неточності та окремі помилки, виклад недостатньо систематизований, розуміння суті понять та категорій не завжди чітке.
64–73	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків. Оцінка «задовільно» виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.

60–63	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям. Оцінка « задовільно » виставляється студенту, який має суттєві недоліки у викладі навчального матеріалу, має прогалини у знаннях, потребує навідних питань і не може самостійно побудувати логіку відповіді. Разом з тим оцінка «задовільно» передбачає засвоєння вузлових питань, розуміння суті основних проблем курсу.
35–59	Кредит не зараховано. Студенту надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки. Оцінка « незадовільно » виставляється студенту, який не розуміє суті поставлених питань, не має знань основних проблем та понять курсу філософії, не орієнтується в змістові основних епох розвитку філософської думки.
0–34	Кредит не зараховано. Студент повинен повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни.

Розподіл балів (ДФН)

Поточний контроль											Сума	Загальна сума
Розділ №1					Розділ № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	K	KP	60	100
5	–	5	10	–	5	–	5	–		30		
Контроль самостійної роботи											40	
5	5	–	–	5	–	5	–	10	10			

Розподіл балів, які отримують студенти (ЗФН)

Поточний контроль											Сума	Загальна сума
Розділ №1					Розділ № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	K	KP	40	100
10	10	–	–	5	–	–	–	–	5	10		
Контроль самостійної роботи											60	
10	–	5	10	–	5	10	5	5	10			

Згідно з Положенням «Про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка», ухвалене рішенням вченої ради університету (протокол № 4 від 28.11.2022 р.), можливе зарахування результатів навчання з окремої теми/тем,

розділу, індивідуального завдання (контрольної роботи) чи дисципліни в цілому, здобутих за цими видами освіти. Обсяг зарахування в годинах/кредитах ECTS визначається згідно переліку компетентностей і результатів навчання, передбачених даною робочою програмою. Зарахування результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється у відповідності до пунктів 3.6-3.9 названого Положення.

Об'єктом додаткового заохочення студентів може бути виконання інших видів робіт: участь у роботі всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, підготовка та публікація наукової студентської роботи та інші.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту(роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний та підсумковий контроль проводяться відповідно до вимог Положення «Про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу», затвердженого Вченою Радою СумДПУ імені А.С.Макаренка (протокол №7 від 23.02.2015).

Методами формативного оцінювання є: усне опитування та коментарі викладача за його результатами, обговорення та самокорекція виконаної роботи студентами, самооцінювання. Сумативне оцінювання включає оцінки за усне опитування, контрольні роботи, виступи з доповідями, наукові есе, анотації статті з філософії освіти, презентації результатів виконаних завдань, ІНДЗ,

вирішення проблемно-творчих завдань та тестів, залік.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ.

Тема 1.1. Філософія освіти у структурі наукового знання. Сутність і зміст філософії освіти. Значення філософії освіти та її зв'язок з іншими науками, які вивчають освіту. Діалектика освіти та філософії. Напрямки філософії освіти та причини її актуальності в сучасних умовах. Функції філософії освіти. Основні проблеми філософії сучасної освіти.

Тема 1.2. Освіта як геном суспільного розвитку. Постнекласична парадигма освіти. Генеза поглядів на освіту в контексті розвитку філософського знання. Співвідношення парадигми і стратегії освіти. Сутність і зміст постнекласичної парадигми освіти.

Тема 1.3. Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти. Поняття про метод та методологію. Постнекласична наука та зміна світоглядних орієнтацій в суспільстві знань. Сутність синергетичної парадигми. Синергетика та філософія освіти. Синергетика як методологічна основа сучасної парадигми освіти та формування моделі педагога.

Тема 1.4. Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти. Сутність інноваційного освітнього процесу. Співвідношення понять «традиції» та «інновації». Філософський аналіз кризи освіти та шляхів виходу з неї. Сутність і зміст «нового гуманізму». Проблема «ущільнення знань». Філософсько-методологічні засади сучасних інноваційних процесів в освіті.

Тема 1.5. Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті. Сутність і зміст поняття «нова освіта» та її критерії. Поняття про моніторинг освіти. Види і зміст педагогічного моніторингу. Диференціація освіти в Україні: історія, проблеми, завдання. Зарубіжний досвід диференціації навчального процесу. Поняття «змішана школа», «обдаровані діти», «диференційоване навчання» і «соціальна еліта» та їх взаємозв'язок в освітній і соціальній діяльності. Шляхи підвищення науково-методичного рівня педагогічних працівників в новій школі. Превентивна освіта та її кадрове забезпечення. Поняття про профілізацію школи. Зарубіжний досвід профільного навчання. Сутність і особливості особистісно-орієнтованого навчання. Зміст особистісно-орієнтованого навчання як діалог в системі «педагог-учень».

Розділ 2. ФІЛОСОФСЬКІ АБРИСИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Тема 2.1. Філософське осмислення надтехнологій в освіті. Філософія нанонаук та освіта. Біотехнологічна складова над технологій та освіта. Освітата інформаційно-комунікативні технології. Евристичний потенціал когнітивних наук та освіта. Соціальні науки та їх вплив на розвиток освіти.

Тема 2.2. Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті. Концептуальні принципи нової філософії освіти. Філософське осмислення технологій Hi-Tech та Hi-Hume в освіті. Філософське осмислення мережевої та медіаосвіти в умовах глобальної інформатизації. Медіаграмотність та медіакомпетентність.

Тема 2.3. Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume). Концептуальні принципи нової філософії освіти. Філософський аналіз превентивної освіти. Зміст превентивної освіти в умовах NBICS- конвергенції. Теоретичні та методологічні основи впровадження інноваційних технологій в превентивну освіту.

Тема 2.4. Академічна доброчесність як інструмент якісної трансформації сучасного закладу освіти. Доброчесність як філософська категорія. Академічна доброчесність: складові елементи. Академічна доброчесність як елемент системи забезпечення якості освіти. Значення академічної доброчесності в сучасному освітньо-науковому просторі.

7.1. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин												
	Денна форма					Заочна форма							
	у тому числі					у тому числі							
	Усього	Лекції	Практ.	Консультації	Самост.роб	Усього	Лекції	Практ.	Консультації	Самост.роб			
РОЗДІЛ 1. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ													
Тема 1.1. Філософія освіти у структурі	1	0	4	2	–	4	1	2	2	–	–	1	0

наукового знання											
Тема 1.2. Освіта як геномсуспільного розвитку. Постнекласична парадигма освіти.	8	2	–	–	6	8	–	–	–	8	
Тема 1.3. Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти.	8	2	2	–	4	8	–	–	–	8	
Тема 1.4. Філософсько методологічні засади інноваційної освіти.	12	2	4	–	6	12	–	2	–	10	
Тема 1.5. Філософський аналіз моніторингу та диференціації в освіті. Започаткування нової освіти.	8	–	–	–	8	8	–	–	–	8	
Разом за розділом I	46	10	8	–	2	4	2	2	–	44	
					8	8					
<i>РОЗДІЛ 2. ФІЛОСОФСЬКІ АБРИСИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ</i>											
Тема 2.1. Філософське осмислення надтехнологій в освіті.	12	–	2	–		1	1	–	2	–	8
						0	0				
Тема 2.2. Філософський дискурс сучасних технологій в інноваційній освіті.	10	2	–	–	8		1	–	–	–	1
							0				0
Тема 2.3. Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	10	2	2	–	6		1	2	–	–	1
							2				0

Тема 2.4. Формування інноваційного освітнього простору.	12	2	–	2	8	10	–	–	2	8
Разом за розділом II	44	6	4	2	32	42	2	2		36
Усього годин	90	16	12	2	60	90	4	4		82

Теми практичних (семінарських) занять

№ з / п	Назва теми	Кількість годин	
		Ден на форма	Заоч на форма
1	Філософія освіти у структурі наукового знання	2	–
2	Синергетика як постнекласична трансформація наукового знання та її вплив на філософію освіти	2	–
3	Філософсько-методологічні засади інноваційної освіти	4	2
4	Філософське осмислення надтехнологій в освіті	2	2
5	Філософський аналіз необхідності превентивної освіти в умовах сучасних наукомістких технологій (hi-tech та hi-hume).	2	–
	Разом	12	4

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярєвої. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2019. - 169 с.
2. Бичко І., Табачковський В., Бичко А., Ярошовець В. Філософія. Центр навчальної літератури, 2017.

3. Гринів О. І. Філософія: курс лекцій для аспірантів / О. І. Гринів. Львів: ріада плюс, 2018.
4. Зінченко В. «Новий гуманізм»: інтегративна система філософії освіти, етики, соціального менеджменту та педагогіки. *Філософія освіти. Philosophy of Education*. 2019. № 2 (19). - С. 59–74.
5. Качуровський М. О., Кравченко Т. О., Цикін В. О. Хрестоматія з філософії освіти : навчально-методичний посібник. - Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. 235 с.
6. Кірик Т. В. Про тенденцію упровадження нових термінів у курси з філософії та інших дисциплін. *Філософія науки: традиції та інновації*. – 2017. - № 1 (15) - С. 159–169.
7. Корнієнко О. М. Стереотипи в структурі рушійних сил суспільної думки. *Філософія науки: традиції та інновації*. – 2019. - № 1 (15). - С. 49–59.
8. Кравченко Т. О. Філософія освіти : навчально-методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів. Суми: ФОП Цьома С. П. - 2017. - 92 с.
9. Наумкіна О. А. Філософія впродовж всього життя – вимога часу. *Філософія науки: традиції та інновації*. - 2016. № 1–2 (13–14). - С. 60–71.
10. Пролеєв С. Філософські компетентності: якими їм бути? *Філософія освіти. Philosophy of Education*. - 2016. - № 2 (19). - С. 88–96.
11. Снегірьов І.О. Філософсько-методологічне осмислення розвитку штучного інтелекту:самоорганізація та детермінація. Правові, економічні та соціокультурні засади регулювання соціальних відносин / наук. ред. Р. Басенко: Полтав.ін-т екон. і права університету «Україна», Полтава: Університет «Україна», 2022. – 522 с. – С. 448-464
12. Тульчинский Г. Л. Цифровизованный гуманизм. *Философскиенауки*. - 2018. - № 11. - С. 28–43.
13. Філософія освіти : навчальний посібник / за заг. ред. В. Андрущенко, І. Предборської. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, - 2019. - 330 с.
14. Філософські абрисы сучасної освіти : монографія / за заг. редакцією І. Предборської). - Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. - 226 с. Філософія освіти і науки [Текст] : [навч. посіб.] / І. С. Алексейчук[та ін.] ; [відп. ред.: І. С. Алексейчук, Л. І. Мозговий] ; Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України [та ін.]. Слов'янськ : Вид-во Маторіна Б. І., 2019. - 365 с.
- 14 Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис, 2019
15. Цикін В. О., Бріжата І. А. Філософський дискурс сучасної інноваційної освіти. - Суми : СумДПУ ім.А.С. Макаренка, 2018. - 224 с.

Інформаційні ресурси

- 1) <https://dl.sspu.edu.ua/course/view.php?id=9581> – дистанційний курс на Moodle СумДПУ.
- 2) http://www.dialog21.ru/biblio/biblio_ind.htm – Бібліотека сайту «Діалог XXI сторіччя».
- 3) <http://sbiblio.com/biblio/default.aspx?w=1092&t=title&sort=title> – Бібліотека навчальної та наукової літератури.
- 4) <http://www.arcto.ru/> – Філософський портал «Арктогея».
- 5) <http://intencia.ru/> – Іntenція. Сайт з філософії.
- 6) <http://www.philosopheducation.com/index.php/ua/> – журнал «Філософіяосвіти» (каталог видань).

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Навчальний план.
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Інструктивно-методичні матеріали до семінарських та самостійних занять.